

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	5
ABSTRACT	6
กิตติกรรมประกาศ	7
สารบัญ	8
รายการตาราง	12
รายการภาพประกอบ	14
บทที่	
1 บทนำ	16
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	16
คำถามของการวิจัย	22
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	22
สมมุติฐานของการวิจัย	23
ขอบเขตการวิจัย	23
ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	24
กรอบแนวคิดการวิจัย	25
นิยามศัพท์เฉพาะ	25
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	29
ความหมายของรูปแบบ	29
การสร้างและพัฒนารูปแบบ	30
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้	32
ความหมายของการจัดการความรู้	32
ความสำคัญของการจัดการความรู้	34
หลักการการจัดการความรู้	34
วิธีการจัดการความรู้	35
การสร้างทีมงานจัดการความรู้	36
เครือข่ายการจัดการความรู้	37
กระบวนการสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้	40
เครื่องมือการจัดการความรู้	43
กระบวนการจัดการความรู้	48
รูปแบบการจัดการความรู้ในต่างประเทศ	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รูปแบบการจัดการความรู้ในประเทศไทย	53
รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาครู	63
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้	83
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการความรู้	84
ประโยชน์และผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้	85
ปัญหาอุปสรรคและวิธีการแก้ไขการจัดการความรู้	86
ความต้องการการสนับสนุนเพื่อให้การจัดการความรู้ยั่งยืน	90
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น	92
แนวคิดการพัฒนาครู	92
สมรรถภาพและคุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ของครู:แนวคิดต่างประเทศ	96
คุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ของครูในยุคปฏิรูปการศึกษา	100
สภาพบริบทกลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโปธาราม	106
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	108
งานวิจัยในประเทศ	108
งานวิจัยต่างประเทศ	115
3 วิธีดำเนินการวิจัย	118
ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้และการพัฒนาครู	119
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	119
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	120
การวิเคราะห์ข้อมูล	122
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	122
ระยะที่ 2 การนำเสนอร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาครู : กรณีศึกษา	
กลุ่มโรงเรียนกลุ่มน้ำพุตโปธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษาศรีรัง เขต 1	123
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	124
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
การวิเคราะห์ข้อมูล	126
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ประเมินและพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อ	
พัฒนาครู: กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนกลุ่มน้ำพุตโปธาราม สำนักงาน	
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีรัง เขต 1	126
ชั้นที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ	126
ชั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระยะที่ 4 การศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาครู:กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโปธาราม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารังเขต 1	129
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	129
การสร้างเครื่องมือการวิจัย	129
การเก็บรวบรวมข้อมูล	130
การวิเคราะห์ข้อมูล	131
4 ผลการวิจัย	134
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	134
ผลการวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้และ การพัฒนาครู	135
ผลการวิจัยระยะที่ 2 การนำเสนอร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาครู: กรณีศึกษา กลุ่มโรงเรียนกลุ่มน้ำพุตโปธาราม สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษารังเขต 1	137
ผลการวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้ประเมินและพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาครู:กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนกลุ่มน้ำพุตโปธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารังเขต 1	142
ชั้นที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ	142
ชั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ	167
ผลการวิจัยระยะที่ 4 การศึกษาผลการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนารูปแบบการจัด การความรู้เพื่อการพัฒนาครู:กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียน น้ำพุตโปธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารังเขต 1	171
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	196
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	196
กรอบแนวคิดการวิจัย	196
สมมุติฐานของการวิจัย	197
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	198
การเก็บข้อมูลการวิจัย	198
การวิเคราะห์ข้อมูล	199
สรุปผลการวิจัย	200

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การอภิปรายผล	203
ข้อเสนอแนะ	215
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	214
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	215
บรรณานุกรม	216
ภาคผนวก	236
ประวัติผู้เขียน	273

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 แสดงเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการจัดการความรู้
- 2 แสดงแสดงการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) กระบวนการจัดการความรู้
- 3 แสดงปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำการจัดการความรู้ไปใช้ (ด้านคน)
- 4 แสดงปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำการจัดการความรู้ไปใช้ (ด้านกระบวนการ)
- 5 แสดงปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำการจัดการความรู้ไปใช้ (ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ)
- 6 แสดงความต้องการขององค์กรที่จะได้รับการสนับสนุน เพื่อให้มีการจัดการความรู้ อย่างยั่งยืนตาราง
- 7 แสดงรายละเอียดองค์ประกอบเพื่อการพัฒนาครู
- 8 แสดงกลุ่มตัวอย่าง
- 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
- 10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)ระดับความต้องการจำเป็น เพื่อการพัฒนาครู: กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโปธารามโดยภาพรวม
- 11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาครู: กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโปธาราม จำแนกตามรายการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
- 12 แสดงค่าความถี่ซ้ำ (Tarry) ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู
- 13 แสดงจำนวนแก่นความรู้
- 14 แสดงกิจกรรมเสนอแนะ
- 15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมามาตรฐาน (SD)ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู
- 16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมามาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการบ่งชี้ความรู้
- 17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมามาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้
- 18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมามาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการสร้างความรู้
- 19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมามาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการจัดเก็บความรู้

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการนำความรู้ไปใช้	
21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการประเมินผลความรู้	
22 แสดงกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู	

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	12
2 แสดงความสัมพันธ์ในแต่ละองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนรู้	28
3 แสดงองค์ประกอบของเครือข่ายการจัดการเรียนรู้	31
4 แสดงขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้	32
5 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ของ Nonaka	43
6 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ของ Demerest	45
7 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ของ ส ค ส	47
8 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ “โมเดลปลาหู ”	48
9 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ของ ก พ ร	50
10 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ สพท. สุพรรณบุรีเขต 2	51
11 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้โรงเรียนอ่อนหนองพะเนา (มิตรภาพที่ 126)	53
12 แสดงรูปแบบการจัดการความรู้ SIWARAM MODEL	55
13 แสดงร่างรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู	57
14 แสดงแนวทางกำหนดขอบเขตการจัดการความรู้ ความต้องการและเป้าหมาย	59
15 แสดงการพัฒนาให้เกิดการแบ่งปันความรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศ ความเชื่อ และการสร้างวัฒนธรรมของสมาชิกชุมชนนักปฏิบัติ CoP และผลลัพธ์	65
16 แสดงการสกัดความรู้จากผู้ปฏิบัติ	68
17 แสดงกรอบ ความคิด การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู	104
18 แสดงแบบการวิจัย Multiphase Design	115
19 แสดงลำดับขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย	129
20 แสดงการประชุมปฏิบัติการบ่งชี้ความรู้เรื่อง การมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง	145
21 แสดงการประชุมปฏิบัติการบ่งชี้ความรู้เรื่องการมีเจตคติที่ดีรักและศรัทธาอาชีพครู	145
22 แสดงธารปัญญาเป้าหมายความรู้ที่ต้องการกับระดับความรู้ปัจจุบันของโรงเรียน วัดโพธาราม(ตัวอย่าง)	147
23 แสดงภาพบันไดแลกเปลี่ยนความรู้ในแก่นการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลของครู ภายในกลุ่มโรงเรียนน้ำพุตโพธาราม (ตัวอย่าง)	148
24 แสดงการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูที่เป็นเลิศของโรงเรียนบ้านปากห้วย กลุ่มน้ำพุตโพธาราม (KM Fair)	152

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
25 แสดงการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูที่เป็นเลิศ ของ โรงเรียนบ้านเขาหลัก กลุ่มน้ำผุดโพธาราม (KM Fair)	153
26 แสดงกิจกรรมการเลี้ยงดูเด็กด้วยการเอาใจใส่ ให้ความรัก ความเป็นเองของ โรงเรียน บ้านหนองเรือ	162
27 แสดงการให้บริการอาหารกลางวันแก่นักเรียนโรงเรียนต้นบากราษฎร์บำรุง อย่าง ทั่วถึงและเป็นธรรม	163
28 แสดงกิจกรรมการช่วยเหลือนักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่องด้วยกิจกรรมกลุ่มย่อย ของครู โรงเรียนบ้านห้วยเรือ	164
29 แสดงการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครูโรงเรียนวัดน้ำผุด	166
30 แสดงผลงานผักปลอดสารพิษตามโครงการเกษตรโรงเรียนของโรงเรียนบ้านเขา หลัก	167
31 แสดงการได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแข่งขันกิจกรรมนักเรียน	168
32 แสดงพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการสอนหลักธรรม	169
33 แสดงสรุปแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาครู: กรณีศึกษา กลุ่มโรงเรียนน้ำผุดโพธาราม	172